

O MARTINKA.

Tenkráté, hodně před sto lety, se tráva zelenala na náměstí našeho městečka v tichém zákoutí jižních Čech. Svěže se zelenala, ač nikoliv celým tím prostranstvím, sevřeným nízkými domy divných, barokních štítů; tak obzvláště ne kolem statue prostřed náměstí a ne kolem staré, patrové radnice, v níž bydlil syndikus a dráb obecní. Měla dřevěnou věž s pavláčkou a zvoncem; tím se svolávali páni měšťané do rady.

Kromě radnice byl do patra ještě jediný dům, poblíže ní, dřevěný, někdy zemanský, pocházející od Pinty Bukovanského rytíře z Bukovan, kterýž musil ze země pro víru tenkráté za těch hrozných časů po bělohorské, kleté bitvě.

Ale toho času, kdy v tom starém domě náš praděd panoval, nebylo už ani vědomí dávného hoře. Jas a klid a spokojenost po všech prostorách rozlehlého příbytku, jenž měl světnici jako ratejnu a plno divně rozhozených komor a koutů, schodův a schůdkův a vzađu staré dřevěné pavlače zčernalé. Z těch bylo vidět do velikánské zahrady, na řadu špalků plných rojů, na spoustu stromů ve vysoké trávě, do dlouhé aleje košatých jabloní.

Krása na jaře, kdy každá snítka prokvétala, kdy každá koruna květy jako zasněžena. Krása na jaře, radost na podzim —

Tou alejí jabloňovou chodíval náš praděd, sám, v neděli, ve svátek odpoledne, vystrojen, v třírohém klobouku nebo vydrovici, v dlouhém kabátě, v punčochách a ve střevících, stříbrné přezky posázené granáty u krátkých nohavic. Alej stála v zátopě zlaté záře a včely bzučely, když alejí vycházel přes pole za nevěstou, a protmívala se a hvězdy se třpytily nad jejími zčernalými stromy, když se vracel.

Tenkrátě tudy chodíval sám, pak s naší prabáhou, když ji do domu za ženu uvedl. Tudy s ní chodíval, tudy ji on, veliký, silný člověk nosíval, ji, drobnou a něžnou figurku rozmilou, jako dítě na dlani ji nosil a ona si trhala zlatá, červená jablíčka —

Tudy pak chodívala jejich dcera jediná, kvítí trhala, šťastná, veselá, ale pak, když v pannu rozkvetla, smutná, vzdychajíc. To byl její pantáta už vážný a vážený muž, k němuž chodili i nejváženější lidé o radu, pro kterého si posílal i čimelický hrabě, aby v tom onom při hospodářství poradil. A sedláci smekali před samotným domem našeho praděda, neboť byl rozšafný, dobrý muž. A bohatý.

Staré, zemanské stavení přestavěl velmi nákladně. (Zedníci při té stavbě snědli jenom hrachu devět strychů.) A i stavět pomohl. Na štít vyvezl sám stavivo na kolečku a když se štít nad stavení, do náměstí pyšně vznesl, povolal malíře, který tenkrátě maloval mirotický kostel, a dal si od něho na štít vymalovat do velkého barokního pole Pannu Marii.

Pojednou pak tiché hoře v bohatém domě. Alejí chodila jediná dcera smutně vzdychajíc. Než panímámino oko postihlo tajený žal i jeho příčinu. Vy-

volený chlapec měl jít po sv. Janě do světa na zkušenu. Již mu všecko chystali a do odchodu nedaleko.

Souseda perníkáře Martinek měl jít na vandr, Martinek, jenž s Mariánou od dětství kamarádil a s ní si ve velkém, starém domě hrával na schovávačku, který tenkrát jednou, když měla bohatá sousedka peřiny na dvoře vyvěšené a jedna z nich spadla na zem, chtěl spadlou peřinu zdvihnout. Ale marně; byl na to malý. Sousedka to viděla a pochválila jej.

„Tys hodný, Martinku, to jsou peřiny mé Mariánky. No, ty budeš jejím chlapcem.“ A zasmála se.

To tenkrát řekla, a v jabloňové, staré aleji za soumraku, když se dcerky starostně vyptávala a srdečně jí domlouvala, uslyšela, že stalo se, že tomu tak. A ještě víc: že dcera bez Martinka nebude, že bude mít z toho smrt, odejde-li do světa.

Panímáma hned šla k pantátovi a tenkrát v ten soumrak spolu se na sedničce dlouho radili. Pak vstali a ještě ten večer šli k sousedu perníkáři a řekli mu o Martinka —

Mistr se bránil, že syn má ještě zkusit světa; ale Martin, když jej zavolali, se dočista nic nevzpíral.

„No, tak, Martinku, pamatuješ-li se, když jsi zdvihal tu peřinu?“ vesele se ptala bohatá sousedka. „Víš, tenkrát. To byly Marinčiny peřiny.“

„Vím, panímámo, povídala jste, že budu jejím chlapcem. A teď s vaším a pantátovým svolením —“ přidal všechen záře a letěl do stmělé, jabloňové aleje oznámit to Mariánce.

1906. (Zvon.)